

ZAPISNIK

sa 11. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore,
održane 16. oktobra 2017. godine

Sjednica je počela u 10 sati i 35 minuta.

Sjednici je predsjedavao dr Halil Duković, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali sljedeći članovi/ce Odbora: Mirsad Murić, mr Mihailo Anđušić, Nada Drobnjak, dr Suad Numanović i dr Nedžad Drešević.

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: Snežana Mijušković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ivan Krkeljić, generalni sekretar institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Aida Nuhodžić, samostalna savjetnica za računovodstvo i finansije u instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: mr Nikola Vukićević, generalni direktor Direktorata za budžet u Ministarstvu finansija, Aleksandra Marković, samostalna savjetnica u Direktoratu za budžet, Barbara Rotovnik, savjetnica za vladavinu prava i pretpristupne aktivnosti u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori i Milan Radović, koordinator Programa ljudskih prava u NVO „Građanska alijansa“.

Sjednicu su pratili predstavnici medija.

Za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

- 1. PREDLOG ODLUKE O IZMJENAMA I DOPUNI ODLUKE O OSNIVANJU FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA, KOJI SU PODNIJELI POSLANICI HALIL DUKOVIĆ I MARTA ŠĆEPANOVIĆ;**
- 2. PREDLOG ZAHTJEVA ZA DODJELU BUDŽETSKIH SREDSTAVA ZAŠTITNIKU LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE ZA 2018. GODINU,**
- 3. INFORMACIJA SA SASTANKA SA EVALUATORKOM SISTEMA NADGLEDANJA DJEČJIH PRAVA, KONSULTANTKINJOM AVAZ RAUF, ODRŽANOG 9. OKTOBRA 2017. GODINE U KANCELARIJI UNICEF-A, I**
- 4. TEKUĆA PITANJA.**

PRVA TAČKA- PREDLOG ODLUKE O IZMJENAMA I DOPUNI ODLUKE O OSNIVANJU FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA, KOJI SU PODNIJELI POSLANICI HALIL DUKOVIĆ I MARTA ŠĆEPANOVIĆ

Poslanik dr Halil Duković je podsjetio da je Skupština Crne Gore na Petoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, 27. aprila 2017. godine donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama. Članom 17 Zakona utvrđena je obaveza da se Odluka o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava uskladi sa ovim Zakonom, zbog čega je pripremljen Predlog odluke. Imajući u vidu da je rok od 90 dana za usklađivanje ove odluke sa Zakonom istekao sredinom avgusta, predloženo je da

se odluka donese po skraćenom postupku i da se Predlog odluke uvrsti u dnevni red Druge sjednice Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja Skupštine Crne Gore. Podsjetio je da su se ključne izmjene Zakona odnosile na regulisanje rada i raspodjele sredstava Fonda, a između ostalog, uvedena je dvostepenost u odlučivanju o dodjeli sredstava i riješeno pitanje mogućeg konflikta interesa. Uvjeran je da će sve to doprinijeti većoj transparentnosti u radu Fonda i smanjiti pritisak javnosti na njegov rad i raspodjelu sredstava.

Odbor je jednoglasno (sa šest glasova „za“) podržao Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i predložio Skupštini da ga usvoji.

Odbor je na osnovu člana 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore podnio Skupštini

I Z V J E Š T A J
O RAZMATRANJU PREDLOGA ODLUKE O IZMJENAMA I DOPUNI ODLUKE O OSNIVANJU FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA,
koji su podnijeli poslanik/ca Halil Duković i Marta Šćepanović

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, kao matični odbor, na 11. sjednici održanoj 16. oktobra 2017. godine, razmotrio je **PREDLOG ODLUKE O IZMJENAMA I DOPUNI ODLUKE O OSNIVANJU FONDA ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA**, koji su podnijeli poslanik/ca Halil Duković i Marta Šćepanović, s predlogom da se odluka donese po skraćenom postupku i jednoglasno (šest glasova „za“) podržao Predlog odluke i **predlaže Skupštini da usvoji Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, koji su podnijeli poslanik/ca Halil Duković i Marta Šćepanović.**

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik dr Suad Numanović, član Odbora.

DRUGA TAČKA- PREDLOG ZAHTJEVA ZA DODJELU BUDŽETSKIH SREDSTAVA ZAŠTITNIKU LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE ZA 2018. GODINU

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je podsjetio da je članom 53 stav 2 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore („ Službeni list CG, br. 42/2011 i 32/14) utvrđeno da Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku/ci podnosi radno tijelo Skupštine nadležno za oblast ljudskih prava, na predlog Zaštitnika/ce.

Uvodno obrazloženje Predloga zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2018. godinu dali su: Snežana Mijušković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ivan Krkeljić, generalni sekretar institucije Zaštitnika i Aida Nuhodžić, samostalna savjetnica za računovodstvo i finansije u instituciji Zaštitnika.

Zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Snežana Mijušković je saopštila da je Predlog zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava pripremljen u skladu sa Smjernicama Ministarstva finansija. Prilikom njegovog koncipiranja vodili su računa o obavezama koje Institucija ima shodno mandatu utvrđenom Zakonom, kao i preporukama međunarodnih institucija. Uz podsjećanje da je sve više obraćanja građana Instituciji i da je njihova vidljivost svakog dana na većem nivou, kao i da su u obavezi da pripremaju veliki broj izvještaja prema međunarodnim organizacijama, zamjenica Zaštitnika je saopštila da se od Institucije očekuje prilično mnogo aktivnosti koje uključuju i rad na terenu. Zbog svega navedenog, povećanje budžetskih sredstava smatraju neophodnim. Informisala je članove Odbora da su nedavno u Ženevi predstavili Alternativni izvještaj o Drugom i Trećem periodičnom izvještaju Crne Gore o primjeni Konvencije UN o pravima djeteta.

Samostalna savjetnica za računovodstvo i finansije u instituciji Zaštitnika Aida Nuhodžić je saopštila da su sredstva za 2018. godinu planirana u iznosu od 798.941.21 €, što predstavlja povećanje od 143.823,34 € u odnosu na budžetska sredstva u tekućoj godini. Pojasnila je da je povećanje prouzrokovano planiranim jačanjem kadrovskih kapaciteta koje bi uključilo zaposlenje četiri nova službenika i povećanjem sredstava za konsultantske usluge, projekte i studije. Iznos traženih sredstava za ovu stavku je 52.881,00 € što je za 50.881 € više nego u tekućoj godini, a ista su im neophodna za organizovanje dvije konferencije Regionalne mreže NPM-a za jugoistočnu Evropu, izradu i promociju Studije „Istine i zablude o diskriminaciji” i Studije o ostvarivanju prava djece- maloljetnih zavisnika od psihoaktivnih supstanci.

Generalni sekretar institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Ivan Krkeljić je ukazao da u 2018. godini planiraju povećanje aktivnosti u svim oblastima zaštite ljudskih prava, kako po pitanju opšte zaštite i postupanja po pritužbama, tako i u oblastima prevencije torture, zaštite od diskriminacije i dječjih prava. Od strane Evropske unije posebno se insistira na organizaciji većeg broja konferencija, jačanju odnosa sa javnošću i većem stepenu promovisanja Institucije, što zahtijeva češći obilazak opština i veći broj Dana Zaštitnika. Potrebno je intenzivirati aktivnosti u pojedinim tematskim oblastima, zbog čega, u skladu sa zahtjevima Evropske unije, treba da realizuju dodatna istraživanja. U oblasti dječjih prava, neophodan je obilazak većeg broja škola i ostalih ustanova u kojima su smještena djeca.

Ivan Krkeljić je informisao da institucija Zaštitnika, kao član Mreže NPM-a jugoistočne Evrope u 2018. godini planira da organizuje dvije konferencije u okviru Mreže, za šta im je potrebno 34.000 €.

U oblasti zaštite od diskriminacije, Zaštitnik je, shodno preporukama iz Izvještaja Evropske unije i Evropske mreže tijela za promovisanje jednakosti (EQUINET) planirao da realizuje projekat koji podrazumijeva istraživanje o diskriminaciji, a za izradu analitičke studije „Istine i zablude o diskriminaciji” i njeno prezentovanje planiraju 7.000 €.

U oblasti zaštite prava djeteta, planiraju da realizuju istraživanje o rasprostranjenosti pojave zavisnosti, mjerama koje se preduzimaju u cilju pružanja tretmana i podrške djeci, maloljetnim zavisnicima od psihoaktivnih supstanci. Za realizaciju ove aktivnosti tražena sredstva iznose 7.000 €.

U vezi sa planiranim povećanjem broja zaposlenih, generalni sekretar institucije Zaštitnika je saopštio da je Ministarstvo finansija izrazilo spremnost da im izade u susret, ali su iskazali bojazan da neće biti u mogućnosti obezbijediti sredstva za četiri nova službenika, pri čemu će nastojati da obezbijede sva sredstva neophodna za funkcionalno djelovanje Zaštitnika, ispunjavanje zakonskih obaveza i zahtjeva Evropske unije koji se tiču jačanja kadrovskih kapaciteta.

Rashodi za materijal planirani su saglasno stvarnim potrebama i povećanom broju zaposlenih, jer u Instituciji trenutno radi 30 službenika, pet funkcionera i jedna službenica zaposlena na određeno vrijeme do povratka radnice sa porodijskog odsustva.

Materijal za posebne namjene, rashodi za gorivo, rashodi za usluge, službena putovanja, troškovi reprezentacije, komunikacione, bankarske i usluge stručnog usavršavanja na nivou su tekuće godine i obezbjeđuju održivi razvoj.

Za ostale usluge koje uključuju usluge prevođenja, štampanja i umnožavanja, medijske usluge i druge promotivne aktivnosti traže sredstva uvećana za 5.000 eura zato što planiraju pripremu većeg broja godišnjih, posebnih i tematskih izvještaja koje štampaju, promovišu i najčešće prevode na engleski jezik kako bi ih dostavili Evropskoj uniji radi ispunjavanja zahtjeva u prepristupnim aktivnostima.

U okviru stavke Ostali izdaci traže uvećana sredstva zbog članstva u osam mreža u kojima je pojedinačno članstvo od 700 € do 1.500 €.

U raspravi su učestvovali: mr Nikola Vukićević, generalni direktor Direktorata za budžet u Ministarstvu finansija, dr Halil Duković, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, Snežana Mijušković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, dr Suad Numanović i Nada Drobnjak, članovi Odbora.

Generalni direktor Direktorata za budžet u Ministarstvu finansija, mr Nikola Vukićević je saopštio da nastoje obezbijediti da finansijski sistem bude održiv, a da instituciji Zaštitnika omoguće da ispuni sve obaveze, kako one definisane Zakonom, tako i one koje proizilaze iz strategija, akcionih planova i pretpristupnih aktivnosti. U sredstvima koja Zaštitnik zahtijeva za 2018. godinu sporne su stavke koje se tiču zapošljavanja četiri nova službenika i konsultantskih usluga, studija i projekata. Iako je svjestan potrebe jačanja kadrovskih kapaciteta institucije Zaštitnika radi ubrzavanja procesa evropskih integracija i ispunjavanja završnih mjerila u pojedinim poglavljima, ukazao je da postoji pritisak Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda da se ne vrše nova zaposlenja i da se ostvari optimizacija zaposlenih u javnom sektoru, što Crna Gora zbog kredibiliteta na finansijskom tržištu treba da poštuje. Iako ima balansiranu tekuću potrošnju sa prihodima, država treba da otplaćuje kredite, tako da će morati da se zadužuje 2018. i 2019. godine zbog čega je važna pozitivna ocjena ovih institucija. Smatra da je u narednoj godini moguće obezbijediti sredstva za tri novozaposlena službenika u instituciji Zaštitnika i da bi trebalo umanjiti sredstva za konsultantske usluge, studije i projekte, dok ostali planirani troškovi nijesu problematični. Podsjetio je da je u toku ove godine postojala mogućnost zaposlenja dva ili tri službenika, ali nije bilo inicijative od strane Zaštitnika.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je naglasio da je Odbor za ljudska prava i slobode, cijeneći značaj Zaštitnika, kao nezavisne i samostalne institucije, do sada imao puno razumijevanje za instituciju Zaštitnika, ali i Ministarstvo finansija koje je nastojalo da obezbijedi sredstva neophodna za realizaciju svih njihovih, Zakonom utvrđenih aktivnosti. Podsjetio je i da se u izvještajima Evropske komisije o Crnoj Gori ukazuje na potrebu jačanja administrativnih kapaciteta Zaštitnika. Iako su bila izdvojena sredstva za zapošljavanje, Institucija nije zaposlila nove službenike zbog visokih kriterijuma koje od njih zahtijeva.

Snežana Mijušković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda je pojasnila da nije bilo inicijative za zaposlenjem novih službenika iz razloga što su ta sredstva koristili za prijem novozaposlenih koji mijenjaju službenice koje su na porodiljskom odsustvu. Podsjetila je da se postupak za prijem novozaposlenih sprovodi preko Uprave za kadrove i zahtjevi ne zavise od Institucije. Saopštila je da od međunarodnih donatora nastoje obezbijediti dodatna sredstva za realizaciju određenih aktivnosti. Od Institucije se očekuje da sprovodi brojna istraživanja, a sredstva za njihovu realizaciju samo prvi put mogu dobiti od donatora, od kojih su obezbijedili i sredstva za odlazak četvoro djece u Ženevu radi predstavljanja Alternativnog izvještaja.

Poslanik dr Suad Numanović smatra da institucije koje se bave zaštitom ljudskih prava imaju skromne, realne i opravdane zahtjeve za dodjelu budžetskih sredstava, posebno ako se uzmu u obzir obaveze koje imaju u pretpristupnim aktivnostima. Od njih se očekuje da rade kvalitetnije, vidljivije i sa ojačanim kadrovskim kapacitetima. Mišljenja je da treba realno sagledati sredstva koja potražuje institucija Zaštitnika i, u granicama mogućeg, izaći im u susret. Ocijenio je da je potrebno uraditi analizu jačanja kadrovskih kapaciteta svih institucija. Smatra da adekvatan i kvalitetan kadar sigurno postoji u Crnoj Gori i da instituciji Zaštitnika treba omogućiti zaposlenje četiri nova službenika.

Sugerisao je instituciji Zaštitnika da bude vidljivija na domaćem terenu, jer mnogi građani nijesu upoznati sa njihovim pravima. Takođe, potrebno je intezivirati organizovanje Dana Zaštitnika.

Poslanica Nada Drobnjak je ocijenila da su budžetska sredstva namijenjena aktivnostima Zaštitnika u 2017. godini na nedopustivo niskom nivou zbog čega Instituciju treba pohvaliti, jer je našla metode i načine da realizuje brojne aktivnosti. Interesovalo je da li su zaposleni u Instituciji motivisani da rade i tu ostanu i da li su adekvatno nagrađeni. Ocijenila je

da ni građani, a ni institucije u Crnoj Gori još uvijek ne prepoznaju značaj Ombudsmana i ne doživljavaju njegove preporuke kao obavezujuće zbog čega Institucija mora dodatno da radi kako bi ostvarila snagu svog djelovanja. Smatra da Odbor treba da ih podstiče i zajedno sa njima radi na unapređenju ljudskih prava i sloboda.

Zamjenica Zaštitnika Snežana Mijušković je podsjetila da su plate zaposlenih u instituciji Zaštitnika regulisane Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektorom, iako bi, shodno uporednoj praksi zemalja iz okruženja, ta pitanja trebalo regulisati posebnim zakonom. Kada je riječ o preporukama, saopštila je da su sve javne, kao i izvještaji, ali često preporuke date na dobrobit građana ne budu ispoštovane.

U skladu sa članom 53 stav 2 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list CG“, br. 42/11 i 32/14), Odbor je jednoglasno (sa šest glasova „za“) podržao predlog Zaštitnika i utvrdio Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2018. godinu, koji će proslijediti Ministarstvu finansija.

Članovi Odbora su izrazili očekivanje da će do utvrđivanja predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2018. godinu predstavnici institucije Zaštitnika i Ministarstva finansija postići dogovor i pronaći kompromis oko dvije stavke koje za sada nijesu usaglašene.

TREĆA TAČKA- INFORMACIJA SA SASTANKA SA EVALUATORKOM SISTEMA NADGLEDANJA DJEČJIH PRAVA, KONSULTANTKINJOM AVAZ RAUF, ODRŽANOG 9. OKTOBRA 2017. GODINE U KANCELARIJI UNICEF-A

Odbor je jednoglasno (sa šest glasova „za“) usvojio Informaciju sa sastanka predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa evaluatorkom sistema monitoringa dječjih prava u Crnoj Gori, Avaz Rauf, održanog 9. oktobra 2017. godine u kancelariji UNICEF-a.

Odlučeno je da Informacija, u skladu sa uobičajenom praksom u radu Odbora za ljudska prava i slobode, bude sastavni dio Zapisnika sa 11. sjednice.

ČETVRTA TAČKA- TEKUĆA PITANJA

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je istakao da će nastojati da se do kraja ovog mjeseca organizuje posjeta Maloj grupnoj kući u Bijelom Polju, a da se u narednom periodu realizuju aktivnosti koje se tiču prava djeteta, kako bi Plan aktivnosti Odbora za 2017. godinu bio realizovan u što je moguće većem stepenu.

SASTAVNI DIO ZAPISNIKA JE:

INFORMACIJA

SA SASTANKA PREDsjedNIKA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE DR HALILA DUKOVIĆA SA EVALUATORKOM SISTEMA MONITORINGA DJEČJIH PRAVA U CRNOJ GORI, AVAZ RAUF, ODRŽANOG 9. OKTOBRA 2017. GODINE U KANCELARIJI UNICEF-A

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković se sastao sa evaluatorkom sistema monitoringa dječjih prava u Crnoj Gori, konsultantkinjom Awaz Raoof.

Sastanak je održan 9. oktobra 2017. godine u zgradi Ujedinjenih nacija u Crnoj Gori.

Sastanku je prisustvovao i predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje dr Suad Numanović.

Sastanak je organizovan u okviru misije nezavisne evaluacije sistema monitoringa dječjih prava u Crnoj Gori, koju je inicirao UNICEF u cilju sagledavanja postojećeg stanja i definisanja preporuka koje će doprinijeti kreiranju podsticajnog okruženja u kome će kvalitet nadgledanja dječjih prava biti unaprijeđen, dijete prepoznato kao subjekt prava i obezbijedena efektivna realizacija i zaštita prava djeteta. Prethodno su, u maju 2017. godine, u okviru prve faze ove misije, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode, predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje, predsjednica Odbora za rodnu ravnopravnost i član Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu održali sastanak sa prof. Karolin Hamilton.

Konsultantkinja Awaz Raoof je pravnica, istraživačica u CORAM International centru, anagažovana od strane UNICEF-a za sprovođenje evaluacije sistema nadgledanja dječjih prava u Crnoj Gori. Pojasnila je da se tokom misije neće baviti zaštitom dječjih prava, već evaluacijom njihovog monitoringa kako bi sačinila preporuke u cilju unapređenja stanja.

Konsultantkinja Awaz Raoof je postavila niz pitanja:

- Šta obuhvata mandat Odbora za ljudska prava i slobode i Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje?

- Na koji način je podijeljena nadležnost između odbora i kako se definiše da je za određenu oblast nadležan konkretni odbor?

- Koliko često članovi odbora organizuju posjete institucijama radi praćenja stanja u njima?

- Na koji način i koliko često se organizuju kontrolna saslušanja, kakvi su njihovi rezultati, šta slijedi nakon održanog saslušanja i kako se prate preporuke?

- Da li poslanici posjeduju dovoljno informacija i podataka da prate stanje u oblasti prava djeteta i koje izvore podataka najčešće koriste?

- Da li poslanici smatraju da je Savjet za prava djeteta u postojećem sastavu efikasan mehanizam za monitoring implementacije preporuka Komiteta UN za prava djeteta?

- Da li je ugroženim grupama djece, kao što su djeca sa smetnjama u razvoju dat dovoljan prioritet?

- Da li je nešto iz oblasti prava djeteta trenutno u fokusu nadležnih skupštinskih odbora?

- Koliko članova imaju Odbor za ljudska prava i slobode i Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje i koliko službenika imaju sekretarijati ova dva odbora?

- Da li skupštinski odbori imaju svoj budžet?

- Da li službenici sekretarijata odbora pomažu članovima odbora u pripremi i održavanju sjednica, kontrolnih saslušanja?

- Da li je potrebna podrška u monitoringu dječjih prava u Crnoj Gori?

- Da li se po završetku kampanji realizovanih u oblasti prava djeteta osjeća stagnacija u odnosu na period dok traje kampanja ili se pozitivan trend nastavlja?

- Kojim mehanizmima raspoložu odbori ukoliko nadležni organi ne ispoštuju upućene preporuke, da li ih mogu pozvati na odgovornost ili ponovo organizovati kontrolno ili konsultativno saslušanje?

- U kojoj oblasti u narednih pet godina UNICEF može doprinijeti monitoringu dječjih prava u Crnoj Gori?

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je saopštio da se ovaj Odbor bavi svim oblastima ljudskih prava, sa posebnim osvrtom na manjinska prava. Imajući u vidu obavezujuće preporuke Komiteta UN za prava djeteta upućene Crnoj Gori 2010. godine, Odbor je značajnu pažnju posvetio pravima djeteta. Odbor ima zakonodavnu ulogu, ali je veoma važna i kontrolna uloga putem koje Odbor prati implementaciju zakona. Odbori organizuju kontrolna saslušanja i od pozvanih predstavnika nadležnih institucija zahtijevaju informacije i odgovore povodom određenih tema. Odbor za ljudska prava i slobode je prepoznat po dobroj saradnji sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao nezavisnom institucijom, na čijem osnaživanju je radio, kao i po saradnji sa svim državnim organima, međunarodnim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori i nevladinim sektorom koji se bavi pitanjima ljudskih prava.

Predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje dr Suad Numanović je pojasnio da je nadležnost svih odbora utvrđena Poslovnikom Skupštine Crne Gore. Pored pomenute saradnje, Odbor kojim predsjedava ostvaruje i saradnju sa lokalnim samoupravama.

Dr Halil Duković je saopštio da se usmjeravanje zakonodavnih akata vrši shodno nadležnostima odbora, a kada postoje pitanja od zajedničkog interesa, organizuju se zajedničke sjednice odbora. Naglasio je da Odbor za ljudska prava i slobode u kontinuitetu posjećuje ustanove u kojima bi se po prirodi njihovog posla moglo očekivati kršenje ljudskih prava, kao što su zatvori, pritvorske jedinice, ustanove za smještaj djece sa teškoćama u razvoju i djece bez roditeljskog staranja. Posjete se organizuju u skladu sa Planom aktivnosti, tri do četiri puta godišnje, pri čemu je intenzitet aktivnosti u izbornim godinama manji. Saopštio je da je Odbor za ljudska prava i slobode organizovao i brojne javne tribine na različite teme iz oblasti ljudskih prava u brojnim gradovima širom Crne Gore u cilju praćenja implementacije zakona i upoznavanja građana sa njihovim pravima.

Djelotvornost kontrolne uloge Odbora za ljudska prava i slobode predstavio je na primjeru praćenja stanja ljudskih prava lica smještenih u pritvorskim jedinicama navodeći da je Odbor posjećivao ove ustanove, razmatrao izvještaje koje je na zahtjev Odbora sačinio Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, donosio određene preporuke, upućivao ih nadležnim organima radi realizacije i zahtijevao izvještaje o stepenu njihove implementacije.

Predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje dr Suad Numanović je dodao da se nakon obavljenih posjeta institucijama, u slučaju potrebe za razjašnjenjem određenih pitanja, organizuju i kontrolna saslušanja. Saopštio je da je u Dječijem domu „Mladost“ u Bijeloj bilo oko 155 djece bez roditeljskog staranja, a sada ih je 85, što je rezultat transformacije Doma i kampanje kojom je promovisano da djecu uzrasta do tri godine starosti ne treba smještati u institucije. Naveo je da su skupštinski odbori doprinijeli Kampanji „Svako dijete treba porodicu“ koju su realizovali Vlada Crne Gore i UNICEF. U skladu sa preporukom nadležnih institucija, prostor Dječijeg doma „Mladost“ koji je oslobođen zahvaljujući smanjenju broja korisnika sada se koristi za Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju. Poslanik Numanović je zaključio da multidisciplinarni pristup i saradnja nadležnih institucija doprinose postizanju vidljivih rezultata u oblasti dječjih prava u Crnoj Gori.

Kada je riječ o podacima o djeci, dr Halil Duković je pojasnio da postoji više kvalitetnih sistema koji raspolažu određenim podacima, ali ih je potrebno povezati. Takođe, neophodno je unaprijediti koordinaciju nadležnih institucija u ovoj oblasti. Odbor kojim predsjedava često koristi podatke koje dobija od institucije Zaštitnika i od nadležnih državnih organa, sadržane u njihovim godišnjim izvještajima koje podnose Skupštini. Takođe, Odbor prikuplja podatke od nevladinih organizacija, s tim što podaci iz različitih izvora budu različiti tako da ih treba koristiti s rezervom. Saopštio je da odbori nemaju svoj budžet, već postoji jedinstveni budžet Skupštine Crne Gore.

Poslanik dr Suad Numanović smatra da bi dobro bilo da u Savjetu za prava djeteta bude i predstavnik Skupštine, odnosno nadležnog Odbora, jer bi se lakše pratila evaluacija Nacionalnog plana akcije za djecu, a poslanici bi bili upoznati sa svim problemima u toj oblasti i mogli bi preventivno djelovati. Mišljenja je da je Savjet za prava djeteta u kojem su predstavnici resornih ministarstava zaduženih za implementaciju preporuka u potpunosti kompetentan i dovoljan za praćenje implementacije preporuka Komiteta UN za prava djeteta. Problematičnom smatra činjenicu da ministarstva nemaju posebna sredstva namijenjena realizaciji preporuka, pa iako postoji politička volja i raspoloživi kadrovski kapaciteti, nedostatak finansijskih sredstava je prepreka u realizaciji određenih preporuka. Istakao je da su državni i organi lokalne samouprave, uz pomoć međunarodnih organizacija odlučni da unaprijede položaj djece sa smetnjama u razvoju u što kraćem roku. Ocijenio je da je u poslednjih deset godina Crna Gora uradila mnogo za unapređenje položaja pripadnika svih ranjivih

grupa, a posebno za djecu sa smetnjama u razvoju. Otvoreno je blizu 15 dnevnih centara, a razvijeni su i drugi sistemi podrške za ovu djecu i njihove porodice, kao što je Mala grupna kuća u Bijelom Polju. Djeca su uključena u obrazovni sistem, pomoć im pružaju personalni asistenti, a radi se i na unapređenju njihove zaštite nakon što napune 27 godina. Ocijenio je da su realizovane kampanje doprinijele promjeni svijesti građana i da je značajno unaprijeđen zakonodavni i institucionalni okvir za zaštitu djece sa smetnjama u razvoju.

Na pitanje šta je u fokusu interesovanja Odbora za ljudska prava i slobode, predsjednik Odbora dr Halil Duković je saopštio da se Odbor rukovodi ocjenama stanja sadržanim u izvještajima Evropske komisije o Crnoj Gori, a posebno iznijetim kritikama na osnovu kojih i planira svoje aktivnosti. Dodao je da su izvještaji o radu Odbora za prethodne godine, kao i Izvještaj o realizaciji Plana aktivnosti za period januar-jul 2017. godine dostupni na web sajtu Skupštine i da se na taj način evaluatorica može detaljnije upoznati sa radom Odbora.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je saopštio da svaki odbor ima sekretarijat u kojem rade službenici specijalizovani za oblasti kojima se to radno tijelo bavi i koji predsjedniku i članovima odbora pružaju podršku u radu. Naveo je da Sekretarijat Odbora za ljudska prava i slobode trenutno ima dva službenika, a Sekretarijat Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje tri. Pored toga, odbori mogu da angažuju eksperte ili da ih pozovu na sjednicu kako bi dobili njihovo mišljenje o pojedinim pitanjima koja su predmet interesovanja, što se u praksi primjenjuje. Upoznao je evaluatoricu i sa prostornim kapacitetima, navodeći da predsjednici odbora nemaju adekvatan prostor za rad.

Evaluatorica Awaz Raof je upitala koja je uloga sekretarijata odbora prilikom održavanja kontrolnog saslušanja, a sekretar Odbora za ljudska prava i slobode Slava Burić je pojasnila da postoji utvrđena metodologija po kojoj se realizuje kontrolno saslušanje. Upoznala je da su o postupku pripreme i održavanja kontrolnog saslušanja sekretari odbora edukovani od strane NDI-ja. Nakon održavanja kontrolnog saslušanja sačinjava se izvještaj sa predlogom zaključaka koji se dostavlja nadležnim državnim organima radi realizacije. Ocijenila je da je Odbor za ljudska prava i slobode imao dosta uspjeha u ovoj oblasti, posebno po pitanju rješavanja statusa raseljenih i interno-raseljenih lica u Crnoj Gori i u zaštiti prava lica lišenih slobode. Zaključila je da se u ovom obliku djelovanja možda najviše ogleda multidisciplinarni pristup u radu i rješavanju problema.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode je saopštio da se kontrolna saslušanja održavaju jednom do dva puta godišnje, mada i aktuelni problemi mogu biti povod za održavanje kontrolnog saslušanja.

Predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje je podsjetio da je taj Odbor 2014. godine održao kontrolno saslušanje odgovornih ljekara, direktora Bolnice u Bijelom Polju i predstavnika Ministarstva zdravlja povodom smrti novorođenčeta u Bolnici u Bijelom Polju. Odbor je dobio kvalitetne informacije na osnovu kojih je definisao jasne preporuke koje služe i sudskim organima u postupku koji je u toku.

Na pitanje evaluatorice Raof da li je potrebna dodatna pomoć u monitoringu dječjih prava u Crnoj Gori, predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je odgovorio da u Crnoj Gori postoje adekvatni kapaciteti, ali ih treba povezati i umrežiti. Značajno bi bilo obezbijediti dodatna sredstva za finansiranje određenih projekata posebno u manje razvijenim opštinama, jer se ne može očekivati da te opštine obezbijede sve servise za pripadnike ranjivih grupa kao što to rade razvijene, veće opštine. Saglasan je da je najteže promijeniti svijest građana, ali zahvaljujući kampanjama postignuti su značajni rezultati, uz ocjenu da se i po završetku kampanja preduzimaju brojne aktivnosti. Istakao je primjer kampanje „Svako dijete treba porodicu“ nakon koje je broj nesrodničkih hraniteljskih porodica u Crnoj Gori povećan za 200% u odnosu na period prije nje.

Predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje je ukazao na uspjeh kampanje „Svi u vrtić“ kojom je povećana zainteresovanost roditelja u svim crnogorskim opštinama da njihova djeca pohađaju predškolsko obrazovanje. Pitanje je da li taj trend rasta može da bude ispraćen izgradnjom vrtića kako bi se stvorili adekvatni prostorni kapaciteti za ovaj vid obrazovanja.

Poslanik Numanović se osvrnuo na obavezu realizacije i praćenja preporuka upućenih Crnoj Gori i pojasnio da su resorna ministarstva obavezna da ispunjavaju preporuke, a Vlada prati da li su te obaveze realizovane. Ocijenio je da Crna Gora svoje obaveze ispunjava veoma dobrom dinamikom.

Dr Halil Duković je saopštio da Odbor za ljudska prava i slobode prilikom razmatranja godišnjih izvještaja koje nadležni organi dostavljaju Skupštini prati i stepen realizacije prethodno datih zaključaka i preporuka od strane ovog Odbora.

Predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje dr Suad Numanović je ocijenio da je zdravstvena zaštita djece u Crnoj Gori na visokom nivou i njome su obuhvaćena sva djeca. Iako je i obrazovanje dostupno svoj djeci, određeni problemi postoje u obrazovanju pripadnika romske populacije, a sa tim izazovima se suočavaju i druge države. Smatra da posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti djece koja žive u rizičnim porodicama, kao što su porodice u kojima postoji nasilje i porodice sa jednim roditeljem. Ocijenio je da Crna Gora u kontinuitetu preuzima brojne aktivnosti na realizaciji preporuka Evropske komisije i drugih međunarodnih organizacija, o čemu svjedoče vidljivi rezultati.

Na pitanje na koji način bi UNICEF u narednih pet godina mogao doprinijeti u monitoringu dječjih prava predsjednik Odbora dr Halil Duković je saopštio da bi UNICEF trebao da pruži pomoć u umrežavanju svih institucija koje se bave pravima djeteta kako bi podaci o djeci bili dostupni na jednom mjestu. Takođe, značajna bi bila i finansijska pomoć. Ukazao je na problem socijalnog položaja djece, posebno one koja žive na sjeveru Crne Gore, uz ocjenu da su socijalna davanja države velika, ali još uvijek nedovoljna za obezbjeđivanje svih standarda za život djece. Zaključio je da je posvećenost Crne Gore unapređenju položaja djece i zaštiti njihovih prava vidljiva i prepoznata i od strane Evropske komisije u njihovim poslednjem izvještaju o Crnoj Gori.

Sjednica je završena u 11 sati i 20 minuta.

**ZAPISNIK SAČINILA
SEKRE TAR ODBORA**
Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Halil Duković